

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manna Animæ Sev Exercitium Facile Simul Et Fructuosum Illis, Qui Quoquo Modo Vacare Orationi Desiderant

Segneri, Paolo

Dilingæ, 1699

V. Melior est patiens viro forti, Et qui dominatur animo suo, expugnatore urbium. Prov. 16. v. 32.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48281](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48281)

gloriosius DEO nostro quam Domini, & ideo multo etiam acceptius. Dominus esse cepit primum a creatione mundi; at Pater exiit ab omni aeternitate. & ideo potuit equidem is esse, qui est, nempe beatissimus, qui esset Dominus, non autem, quin esset Pater, hoc est, quin haberet comprehensionem sui tam perfectam, tam vivam, tam exactam, ut formaret imaginem suam sibi. Hinc est, quod nos eligimus actum fidei magis meritorium, cum ipsum appellamus Patrem, quam si Dominum vocemus. Esse ipsum Dominum res est adeo nota, ut etiam in lege veteri omnibus fuerit revelata: sed non perinde omnibus fuit revelata Paternitas. & ideo sperare possumus, si ipsi denique hoc nomen eo fidei sensu, quo oportet, illi etiam praestituros obsequium valde idoneum ad ejus

gratiam nobis conciliandam. Porro sicut ad excitandam fiduciam recordari debes illum esse Patrem, ita ad excitandum timorem recordari debes illum esse Dominum, & Dominum universorum: *Dominum caeli & terra*, & ideo in cunctis facere, quod vult: *Omnia, quaecunque voluit Dominus, fecit in caelo & in terra*. nonne vides, quid inter Angelos fecerit tanquam Dominus caeli: inde expulit superbos, & elegit humiles: *Deposuit potentes de sede, & exaltavit humiles*. & tanquam Dominus terra quid egit etiam inter homines? revelavit humilibus, quod abscondit superbis, & sic illos elegit, istos reprobovit. & tu non reverberis saltem ut Dominum, quando nondum didicisti amare ut Patrem?

V.

Melior est patiens viro forti, Et qui dominatur animo suo, expugnatore urbium. Prov. 16. v. 32.

CONSIDERA late loquendo Patientem simul esse fortem, & fortem simul esse Patientem. at si strictius uterque vocabula, nomine Patientis intelligitur, qui fortiter sustinet malum aliquod notabile, Fortis vero, qui occurrit. Jam vero prima facie putabis occurtere, & obviam ire malo aliquid majus esse quam sustinere, sed non est ita: *Melior est patiens viro forti*. & ratio est. I. quia cum malum sustinet, ipsum est id, quod te aggreditur, R. P. Pauli Segneri *Mamma Anima*.

& ideo illud spectas ut aliquid superius. at cum illi occurris, tu es, qui aggredieris, & ideo spectas ut inferius. Est autem longe difficilius dimicare cum aliquo, quem viribus superiorem putas, quam cum alio, quem inferiorem credis, atque idcirco etiam difficilius est sustinere malum, quam illi occurtere. II. quia cum malum sustinet, istud est praesens, cum illi occurris, est futurum. Est ergo etiam difficilius sustinere quam occurere, quia cum

Xx

cum

cum præsens est, jam experitis malum, cum futurum est, nondum experitis, sed apprehendis. III. quia sustinere naturam suam dicit actum diurnum per modum habitus, occurrere plus non dicit quam unum actum solum, & aliquando repentinum. & ob hanc ipsam causam difficilius est sustinere malum, quam eidem occurrere, quia majus est stare diu immobilem ad ea, quæ habent aliquid ardui, quam adversus ea moveri. unde fit, ut in bello multi libenter veniant ad pugnandum cum hoste, sed pauci durent: *Filij Ephrem intendentes & mittentes arcum, conversi sunt in die belli.* Plal. 77. v. 9. Hinc vides, quanto eum fundamento dixerit sapiens: *Melior est patiens viro forti.* quia virtus solida magis spectatur in patientia, quam in fortitudine, hoc est, in tolerandis adversis quam laceffendis. Tibi verò hæc doctrina non admodum placet. quare? quia amas pati sed tuo arbitrio. *In die jejuniis vestri invenitur voluntas vestra.* Il. 58. Jejunabis interdum etiam in pane & aqua, macerabis te ciliciis, affliges carnis, flagris te cruentabis: at si deinde DEUS modicam immittat adversitatem, subito turbaris. si sic agas, eris fortasse fortis, sed non patiens, atque adeo minus virtutis habes, quam putes, quia malo potius occurris, quam id sustineas. Porro bene advertas, Patientiam esse, quæ cælo te inferat, non fortitudinem. *In patientia vestra possidebitis animas vestras.* Luc. 21. v. 19. Ita Christus dixit: non dixit: *In fortitudine vestra.* Rarò con-

tinget, ut obligeris obviam ire, at semper obligatus es maxime in voluntatem Divinam. unde est, ut etiam huic actui assuetis quam alteri, libenter a multis illas occasiones patiendi, quæ occurrunt potius, quam alio modo. sanctos considera infirmos, quos ante, quod toleraverint mala sibi immissa, fortè ne semel quod iis processerint obviam: *Melior est infirmis meis, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis pro Christo.* i. Cor. 12. quare dicebat *Placeo vobis*: quia hæc erant mala, quæ alibi non haberant. si ipse elegisset sponserat, si ipse dubitasset, an in iis sibi placeat, tamen tu in istis potius placeat, quam in illis. O quanto potius te ipsum! *Melior est patiens viro forti.* 2. Considera in secunda parte versiculi explicare sapientem, qui intelligat per Patientem, quid patientem: quia Patientem correspondet *dominatur animo suo.* Forti verò *expugnat urbes.* & hinc clarè apponit Patientem eum intelligi, non cedit insultibus, nomine Fortis qui eisdem facit. ceterum si Patientiam velis adipisci, ecce quod oporteat, scilicet dominari tibi in hoc dominium obtines, beatum est quod invidias vel ipsis expugnatibus urbium, quia *Melior est patiens viro forti.* & qui dominatur animo suo expugnatore urbium. Qui suæ ex-

gnatores urbium? hi, qui eas magnâ
virtutum ostentatione ferro & igne sub-
regunt, quis neget? his autem faciliè
quisque iudicat meliorem esse, qui
propriis dominatur affectibus. quale
dubium esse potest, Davidem juvenem
inde magis aestimandum, quòd, cum
Sionem Regem occideret in speluncâ
posset, coartaverit se ipsum, quàm cum
Goliath interfecit, in d. cum de Syriâ
& tot ejus urbibus triumphavit, Am-
monitas, Amelicitas, & Moabitas vi-
cit: Per expugnatores urbium subri-
liore sensu intelligas velim fervidos
illos Divini Verbi Præcones, qui tantâ
cum gloriâ eas Christo subijciunt, qui
eas movent ad dolorem, convertunt
ad penitentiam, ut funibus de collo
pendentibus in signum subjectionis
miseritiam inelament. Jam verò
his etiam urbium expugnatoribus (nisi
etiam ipsi suas edomuerint cupidita-
tes, vanitatem, quæstum, iram, invidiam,
maledicentiam) longè magis æ-
stimandus est simplex ille fraterculus,
quamvis idiota, qui domuit. *Melior
est patienti viro forti, & qui dominatur
animo suo, expugnatore urbium.* Ne-
que mirum id esse debet, quia haud
paucò plus requiritur ad vincendum
vel unum vitium proprium, quàm
multa aliena. Cum aliena aggrede-
ris, quid magni præstas? sine miserati-
one totis viribus allaboras contra id,
quod est extra te: & ideo mirum non
est, sæpe contingere, ut victoriam re-
feras. at cum tuis te opponis, non po-
tes integrè eò totus incumbere. parte
unâ certas, & parte aliâ sustines certa-

men. Compareris tibi, adularis,
blandiris, connives, & in ipso actu re-
sistendi vitiis, quæ te impugnant, mille
modis excusando defendis. quis ergo
dubitare possit, si ea nihilominus de-
belles, te magis esse gloriosum? nam
in primo casu vincis alium te toto, in
secundo vincis te ipsum dimidio tui. I-
ta est, sæpe putabis te tua vitia debel-
lâsse, magis, quàm illi, qui se applicant
vincendis alienis: & hoc erit falsum.
Id verò inde accidet, quia non habes
occasiones tam frequentes incidendi
in varios defectus, sicut illi habent, qui
cum continuo inter homines versen-
tur, minus facere non possunt, quàm
ut subinde ipsi quoque appareant hu-
mani. Ceterum recordare eum, qui
dixit: *Melior est Patienti viro forti, &
qui dominatur animo suo, expugnatore
urbium, etiam dixisse: Melior est i-
niquitas viri, quàm mulier benefaciens.*
Eecl. 42. v. 14. scio equidem verbis
istis, si germanus illorum sensus spe-
ctetur, significari, magis tibi prodesse
virum, qui malefaciat, quàm feminam,
quæ faciat bene; quia vir dum malè
tibi facit, à se avertit, mulier autem,
dum bene facit, ad se attrahit: tibi ve-
rò expedit potiùs procul esse à viro,
quàm prope feminam. scio tamen plu-
rimos sanctorum ea sensu nostro acci-
pere intelligendo per virum, qui foras
prodit, per mulierem, eum, qui domi
desidet. his, qui pro Christo ad di-
micandum exivir, vesperi redeat op-
pletus pulvere, & non nihil fordidus,
an idcirco illum alteri postponas, qui
toto die domi suæ hæsit mundus à pul-
vere

vere? si postponas, nimis inhumanè sentis. præsertim quòd ille noctu excutiat pulverem, & palmas numeret pulcherrimas. Ita est, pulverem non habet, sed nèque palmas. porro ut ad propositum revertamur, quis habet necessitatem aquirendi præclarum illud dominium sui ipsius, quod demum patienti est opus & Forti: quippe hoc posito facile tunc erit uti Patienti, ut etiam sit Fortis, ita Forti, ut etiam sit Patiens. absque eo, si absolute loquamur, negari non potest, quòd *melior sit Patiens viro forti, & qui dominatur animo suo, expugnatore urbium.*

3. Considera Paradoxum videri, quòd, cum tuus sit animus, nihilominus tanti sit illi dominari: *Dominatur animo suo.* Deberet id merito nobis esse facillimum, sed quàm difficile sit, quotidie experiris. hoc nempe est ap-

petitum habere rebellem. Sic est animus tuus, cui jubetis domari *subter te erit appetitus, & tu dominaris illius.* Gen. 4. v. 7. & ideo si dominari illi velis, pro eo habere oportet qui est, id est, pro rebelli. an quæ ei potest, ut nihilominus pacem concedas? Vide, quid non agat princeps, ut ad obsequium cogat subditos. non ferro patitur, non omne ararium infundit ad inferos illis bellum. & tu modo procedas diverso? Porro cum appetitus tuus rebellis, ut integre subjugari possit, debilitandus est crebris precibus, quas de illo reportas. Solus est via ejus aquirendi dominium: *Ecce ipse.* Id si negligas, frustra sunt cetera.

VI.

Tria sunt difficilia mihi, & quartum penitus ignoro. Viam Aquilæ in celo, viam Colubri super petram, viam Navis in mari, & viam viri in adolescentiâ. Talis est via mulieris adultera, quæ comedit, & tergens os suum dicit: Non sum operata malum. Prov. 30 v. 18.

7. Considera gratissimum meditationis pabulum esse oportere opera Christi Domini nostri, quæ sunt adeò profunda, adeò prodigiola, ut mysteria vocentur, & ideo in illa demergere te potes absque periculo hærendi aliquando in sicco, si in histe detineas. Ecce igitur Salomonem,

qui uno versiculo quasi brevi synopsis totam Christi vitam complexus est, & am in quatuor omnino mysteria partiendo. nec dubites illum in Spiritu Prophetico ad ista allusisse etiam litterali, quamvis allegorico, quia ille fuit, quem Christus usurpavit, & sub nomine spinarum divitias inest-